

Výukový materiál v rámci projektu OPVK 1.5 Peníze středním školám

Číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0883
Název projektu: Rozvoj vzdělanosti
Číslo šablony: I/2
Datum vytvoření: 3. 12. 2012
Autor: Mgr. Renáta Zbořilová
Určeno pro předmět: Český jazyk a literatura
Tematická oblast: Porozumění textům v kontextu literárního vývoje 20. a 21. století
Obor vzdělání: Obchodník (66-41-L/01) – 3. ročník
Název výukového materiálu: pracovní list **Proletářská poezie**
Popis využití: procvičování porozumění textu, hledání významu cizích slov
Čas: 15 minut

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1 – 5

Proletářská poezie je český literární směr 20. let 20. století. Inspirací byla marxistická filozofie a sen o revoluční přeměně světa. Základy položil roku 1922 Jiří Wolker ve své stati *Proletářská umění*.

Zobrazuje především dělnickou třídu, její útlak a vykořisťování. Typickými znaky je nenávisť k válce, touha po spravedlivém světě. Proletářská poezie se chce stát kolektivní záležitostí, má rétorické rysy, je určena k recitaci a má agitační cíl. Proletářskou poezii ovlivnil ruský básník Vladimír Majakovskij svou agitační poezií. V této době mnoho mladých básníků sympatizuje s levicí (KSC). Program proletářské literatury u nás se formoval v časopise Kmen, Červen, Var (redigování S. K. Neumanem). V duchu proletářské poezie vzniká první avantgardní skupina Devětsil. Období proletářské poezie končí smrtí jejího hlavního představitele Wolker. Přesto najdeme proletářská díla i u Seiferta a Biebla.

Program

- kolektivnost – jedinec nic neznamená, v centru zájmu je kolektiv dělníků
- revolučnost – revoluce vyřeší vše
- optimismus – optimistický pohled do budoucnosti
- tendenčnost – příklání se k něčemu, autor není nestranný, ale obhajuje myšlenky revoluce
- realismus – pravdivé zobrazení skutečnosti

Představitelé

- Jiří Wolker
- S. K. Neumann
- Josef Hora
- Jindřich Hořejší
- Jaroslav Seifert
- Konstantin Biebl

(cs.wikipedia.org)

1. Na základě informací vyplývajících z výňatku rozhodněte, zda tvrzení platí (ANO – NE):

a) Proletářská poezie se k nám dostává z cizích literatur.	ANO – NE
b) Směr vychází z pravicové ideologie.	ANO – NE
c) Hlavním hrdinou básní bývá dělník.	ANO – NE
d) Básník je objektivní, nepřiklání se na žádnou stranu.	ANO – NE
e) Proletářská poezie se v literatuře objevila v minulém století.	ANO – NE
f) Proletářská poezie prosazuje individualismus.	ANO – NE
g) Směr se rozvíjí po druhé světové válce.	ANO – NE
h) Básníci věří v lepší budoucnost.	ANO – NE
i) Proletářská poezie prosazuje jako řešení revoluci.	ANO – NE
j) V počátku Devětsil prosazuje proletářskou poezii.	ANO – NE

2. Která možnost vyjadřuje synonymum ke slovu *proletáři*?

- a) dělníci
- b) novináři
- c) politici
- d) majitelé továren

3. Která možnost je vhodným antonymem ke slovu *avantgardní*?

- a) moderní
- b) novátorský
- c) průkopnický
- d) konzervativní

4. Která možnost nejlépe vystihuje význam slova *agitace*?

- a) sebeprosazování, nenásilně projevené sebevědomí
- b) snaha přesvědčit a získat pro nějakou myšlenku, program nebo cíl
- c) bezvýchodnost, beznaděj, ztráta víry v budoucnost

5. V textu se vyskytují slova cizího původu: *optimismus, tendenčnost, recitace, inspirace, typický, rétorický, redigování, formovat*. Přiřaďte je podle významu k jednotlivým možnostem:

- a) podnět
- b) sklon posuzovat věci z lepší stránky
- c) vzorový
- d) zaujatost
- e) utvářet
- f) redakční úprava textu
- g) přednes
- h) řečnický

Zdroje:

AUTOR NEUVEDEN. *Proletářská poezie* [online]. [cit. 26.7.2012]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Prolet%C3%A1%C5%99sk%C3%A1_poezie.